

mtatkki

Hungarian Academy of Sciences
Centre for Social Sciences
Institute for Minority Studies

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

A MULTIKULTURALIZMUS VÉGŐRÁI

Más programmal futnak

Európában egyre kevésbé tartják egyedül üdvözítő társadalmi modellnek a különféle kultúrákat egyenrangúként elismerő multikulturalizmust.

Nemzeti kultúra kell! – követeli az október 20-án megjelent újságcikk címe, az alcíme pedig így hangzik: A multikulturalizmus katasztrófa. Aki e mondatok mögött valamely szélsőséges jobboldali sajtótermék végzőzős publicistáját sejtí, jókorát téved. A szerző Jonathan Sacks angliai főrabbi, aki nemcsak a centrumnál csupán egy hajszállal konzervatívabb londoni Timesban látta jónak temetni az egyenrangú kultúrák békés egymás mellett élésének ideáját, hanem könyvet is írt a témában Az ott-hon, amelyet együtt építünk – A társadalom újjáteremtése címmel.

Az 1976-ban létrehozott brit Faji Egyenlőség Bizottsága szerint a multikulturalizmus magában foglalja a hitet abban, hogy

minden kultúra egyformán értékes, s hogy egyenlőségüket nyilvánosan el kell ismer-ni. Sacks nem hisz ebben. „A multikulturalizmus – írja – nem integrációhoz vezetett, hanem szegregációhoz. Eredetileg a toleranciát volt hivatott elősegíteni. Ehelyett azonban, ahol csak kísérleteztek vele, nyersebbé, széttöredezettebbé és türelmetlenebbé váltak a társadalmak. Sacksot annak idején bevándorló szülei brit iskolákba járat-ták (akkoriban még nem is igen választhattak volna a felekezeti tanintézetek széles palettájáról), és a brit értékek tiszteleté-re nevelték. Most, egy híján 60 esztendő-sen attól tart, hogy az új bevándorlócso-portok mindezen értékeket aláássák.

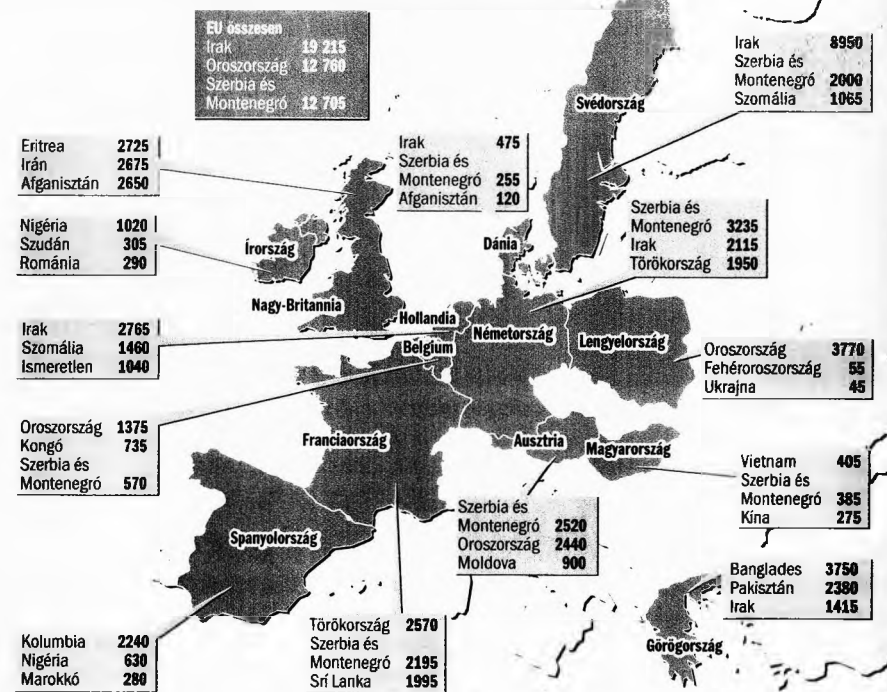
„Kiről is beszél a rabbi?” – tette föl né-hány nappal később a kérdést a mérsékelt brit muzulmánok vezető internetes pub-likációja, az Ummah Pulse kolumnistája, és rögvest meg is válaszolta: „Tudjuk, hogy a muszlimokról.” Husain Al-Qadi szerint Nagy-Britannia, a neokonzervatív-
vok mítosztermelő gépezete, illetve a Murdoch-féle globális médiabirodalom már eddig is a világ egyik legiszlamofó-babb nemzete volt, s a főrabbi kirohaná-sai csak rontanak a helyzeten.

Tény, hogy a multikulturalizmus elleni jelenlegi támadások fő célpontjai Európa-szerte a muzulmánok (lásd Hétköznapi háborúk című cikkünket a 69. oldalon), ám az is belátható, többről van szó, mint a közel-keleti ellentétek leképezéséről a vén

› Neukölln polgármesterének elege van a jólelkek maffiájából

kontinensen. Sacks főrabbi félelmei ré-szint egybecsengenek jó néhány jobbol-dali német politikuséival. A bajor keresz-tényszocialista párt képviselői gyakorta

Mely országokból érkeztek a menedéjogért folyamodók legnagyobb csoportjai 2006-ban?*

*A kétezernél több folyamodót regisztrált uniós országokban.

Forrás: Eurosta

multikulti-álmodozó jólelkek maffiájából”, amely zátonyra futtatta az utóbbi évtizedek integrációs politikáját. És igazat ad Luftnak jó néhány oktatási szakértő is, akik szerint a jó iskolák, jó tanárok és jó pedagógiai módszerek valóban sokat tehetnek a bevándorlók, illetve – főleg – fiaik-lányaik integrálásáért.

A nemzeti kultúrát, szokásokat, a ha-

gyományos életstílust féltő politikusok a vén kontinens számos más országában aratnak sikereket. Olaszországban Romano Prodi miniszterelnök, aki az Európai Bizottság elnökéként mindig is az emberek szabad mozgása és az unió bővítése mellett foglalt állást, miután Romániából több százezer roma érkezett Olaszországba, kormányával rendeletet hozott a

Sacks brit főrabbi II. Erzsébet királynővel. Merre lobbannak lángok?

Arab fiatalok összecsapása a rendőrséggel Párizsban. A helyzet magaslatán

„közbiztonságot fenyegető” jövevények hazaszupplálásáról (HVG, 2007. november 17.). Brüsszelben az utóbbi években sokat durvult a kisebbségekről szóló viták hangneme és szóhasználata, aminek alighanem szerepe van abban, hogy a 2008-as esztendő „a kultúrák közötti párbeszéd évének” nyilvánították.

Franciaországban a tavaszi választások az a Nicolas Sarkozy nyerte, aki belügyminiszterként sokat tett a bevándorlás korlátozásáért és a Párizsban s a nagyvárosokban renitenskedő észak-afrikai bevándorlók megrendszabályozásáért. Megválasztásának pusztán ténye arra indított néhány epés kommentátort, hogy kijelentsék: valami baj van ebben a multikulturális paradicsomban. A társadalomtudósok élesen megkülönböztetik az integráció francia és brit modelljét. Míg az előbbiben mindenkiből jó franciát igyekeznek csinálni, állami szervezetekre bízva a jövevények beilleszkedésének segítségét, az angolszász modell jelszava: szervezzétek meg magatokat, gyarapodjatok, ahogy akartok, és csináljatok bármit, amennyiben ez nem ütközik a törvényekbe. A rosszmájúak szerint a két modell egyetlen közös vonása, hogy nem működnek.

Dániában a novemberi választások után azért késett a kormányalakítás, mert az immár harmadik kormányzati terminusát kezdő Anders Fogh Rasmussen vezette jobboldali Liberális Párt nem egyezett meg a bevándorlási előírások lazításáért küzdő, a szíriai-palesztin származású Naser Khader által irányított Új Szövetséggel, csak a Konzervatív Néppárttal. A dán jobboldal fogadta el 2002-ben az Európa legszigorúbb bevándorlási törvényeként emlegetett jogszabályt, amelyben az állampolgárság kérvényezőjének be kell bizonyítania, hogy egy országhoz sem kötő-

dik jobban, mint Dániához. Családegyesítés címén pedig csak az léphet be az országba, akinek párja igazolja: nem szociális segélyen él. Midőn Svédország neheztelését fejezte ki a szigorítások miatt, a koalíciót kívülről támogató, magát léte 12 esztendeje alatt az ország harmadik legnagyobb politikai erejévé kinövő Dán Néppárt elnöke, Pia Kaersgaard imígyen válaszolt: „Ha a svédek Stockholmot, Göteborgot vagy Malmö skandináv Bejrúttá akarják változtatni, törzsi háborúkkal, becsületbeli gyilkosságokkal és csoportos nemi erőszakkal, hát tegyék. Bármikor szerelhetünk egy sorompót az Öresund hídra.”

Hollandiában olyan szófordulatok, amelyek az ezredforduló előtt idegengyűlölő-

ként bélyegeztek volna meg, most hétköznapiak számítanak. A magát „szívben, tejben és vesében” szociáldemokratának tartó Rob Oudkerk amszterdami politikus öt évvel ezelőtti kifakadása, miszerint pártja a „picsa marokkóiak” miatt veszítette el a helyi választásokat, utat talált a népnyelvbe, nem utolsósorban egy félig marokkói származású rapper dalának közvetítésével. Oudkerk politikai ellenfelének, a 2002-ben egy baloldali állatvédő által megölt jobboldali Pim Fortuynnek a jelmondatát, mi szerint „Hollandia megtelt”, azóta kormánytagok is visszhangozták már. Az idegenellenesség lángja a Submission (Alávettség) címmel a nők és az iszlám kapcsolatáról tízperces filmet készítő Theo van Gogh halála után csapott magasra – a szó szoros értelmében. Miután 2004-ben egy hollandiai születésű marokkói megölte a

› a két modell egyetlen közös vonása, hogy nem működnek

filmrendezőt, szélsőjobboldali fiatalok mecsketeket gyűjtöttek fel Hollandia-szerte.

„Aki Hollandiában lakik, beszéljen hollandul” – követelte Rita Verdonk volt bevándorlási miniszter, aki tavaly tagadni kényszerült, hogy kormánya fontolgatná

Koppenhágai esküvő. Jönnek az együttélés nehézségei

Külföldiek száma európai országokban, 2006

Ország	Külföldiek*	
	száma	számának változása 2005-höz képest (%)
Olaszország	291 684	-1,6
Portugália	173 477	3,7
Németország	172 580	9,5
Törökország	73 861	-2,1
Franciaország	71 534	3,7
Spanyolország	68 236	-4,4
Macedónia	60 141	-1,0
Horvátország	39 115	-3,5
Ausztria	32 889	0,2
Nagy-Britannia	26 005	4,6
Hollandia	16 143	2,1
Belgium	9 008	2,4
Svédország	6 190	2,7
Lengyelország	6 009	14,1
Görögország	5 676	0,3
Csehország	3 885	1,2
Magyarország	3 856	3,8
Románia	3 780	4,2
Dánia	3 559	2,0
Szlovákia	3 243	13,0
Finnország	2 545	1,6
Szlovénia	2 286	-3,6
Bulgária	2 109	1,4
Írország	1 866	4,8
Liechtenstein	1 645	-0,3
Norvégia	1 533	1,2
Luxemburg	1 052	2,4
Lettország	712	8,9
Litvánia	516	16,5
Esztország	169	3,7
Málta	88	8,6

*Külföldi állampolgárságú, regisztrált állandó lakosok.

Forrás: Szövetségi Migrációs Hivatal, Németország

az idegen nyelvek használatának betiltását közterületeken. A törvényhozás viszont egy 350 euróért megszámitott „hollandági vizsga” letételét tette kötelezővé a bevándorlók számára, illetve úgy döntött, hogy azokat a Holland Antillákról érkezőket, akik nem tanulnak és nem is dolgoznak, haza kell paterolni.

Belgiumban a szélsőjobb oldali Vlaams Belang párt nemcsak Flandria önállóságáért küzd – ahol egyébként minden ötödik ember rá szavaz –, hanem a multikulturalizmus ellen is, ezen belül mindennek előtt az iszlám növekvő befolyása ellen. Svájcban a legutóbbi választásokon majdnem 30 százaléket szerzett az idegenellenes Schweizerische Volkspartei, többek közt egy olyan goromba plakáttal, amelyen fehér bárányok rugdálnak le egy feketét a svájcizászló-színezésű mezőről.

Európa multikulturalitása sok tekintetben befejezett tény, fehérekkel és feketékkel, a templomok mellett mecsetekkel, zsinagógákkal és sztúpákkal, kebabbal, kuszusszal és csilivel, cigányzenével, tangóval és hastáncsal. A nem európai kultúrájú né-

pek beáramlása folytatódni fog: kívülről a szegénység nyomja, belülről a munkaerőre éhes gazdaságok szívják az újabb tömegeket – a bevándorlás nem áll le, ha szabályai szigorodnak is. Népek és vallások, kulturális hagyományok együttélésre vannak ítélve a vén kontinensen, ahol a helyzet keményedik, de nem reménytelen: egy friss Eurobarometer-felmérésben az unió 27 tagországában megkérdezett 27 ezer ember több mint kétharmada úgy vélte, az etnikai, nemzeti és vallási kisebbségek jelenléte inkább gazdagítja kultúrájukat, négyötödük pedig egyetértett azzal az ál-

lítással, hogy a kultúrák párbeszéde hasznos dolog. Hogy akkor tulajdonképpen mi fog változni? Dominánssá válhatnak az – egymásra amúgy is egyre inkább hasonlító – európai „vezető kultúrák”, felszínre kerülhetnek az eddig búvópatakként csordogáló konfliktusok, következhet egy rázósabb, de őszintébb korszak, amelyben az egyes népcsoportok képviselői a nyilvánosság előtt sem nyelik le „politikailag korrekt” módon egymásról alkotott véleményüket, kevésbé lesznek hajlamosak a szőnyeg alá söpörni az együttéléssel járó feszültségeket.

LŐKE ANDRÁS

RADIKÁLIS MUSZLIMOK EURÓPÁBAN

Hétköznapi háborúk

Az európaiak viszonya az utóbbi években leginkább a muszlim kisebbségi csoportokkal vált feszültté. Ha az ellentétek elmérgesednek, féltő, hogy mindkét oldalon a most még mérsékelt többség is beszáll a háborúságba.

Teniszóra a londoni Islamia Általános Iskolában. Ütéseket adnak, ütéseket kapnak

„Amikor áttértem, kaptam egy óriási listát a harám (tiltott) dolgokról: make up, zene, kutyák, az egy szem fülbevaló kivételével mindenféle piercing, nadrág és más nyugati ruhák viselése, a láb mutogatása, nem muszlimokkal való barátkozás, férfiakkal való telefonálgatás, akár üzleti célból is. Fogmosás böjt idején, bal kézzel való evés, tampon használata, utazás

egyedül bárhová, írásos segítség az imához, a nyugati ünnepek megtartása s a többi. Azt hittem, szétmegy a fejem, úgy tűnt, az iszlám nem más, mint minden lélegzetvételenyi idő szigorú szabályozása!” – összegezte tapasztalatait egy, az iszlámról frissen áttért, csak álnévét használó nyugati nő az angol mellett francia, olasz, orosz, spanyol nyelven is elérhető weboldalon. A tapasztalatok után jött a jó ta-